

TUNNE EESTIT

Maadeteadus

Toimetuse liikmed: Helmi Alatalu, Peet Kaaret, Hans Kauri
Eugen Kiiman, Johannes Lepiksaar,
Arvi Moor, Ahti Pae

I

RAHVAS

1978

Rootsi Eestlaste Esindus
Stockholm

TUNNE EESTIT

Eessõna

Nagu kogemused on näidanud on siinses eesti ühiskonnas teadmiste tase Eestist langemas. Pole ka imestada, sest Rootsi kool, eriti pärast viimaseid reforme, ei vahenda ensm selliseid teadmisi. Vanemal eestlaste põlvkonnal on neid teadmisi, kuid nende edasiandmine noorematele ei näi sündivat kuigi hääde tulemustega. Puuduvad ka vajalikud õpikud, lugemikud, teatmeteosed küllaldasel määral. Õeldu kehtib enam vähem kõigi alade kohta mis puudutavad Eestit. Kuigi üksikuid fakte teatakse siis näib seos nende vahel olevat ähmane. Teadmised näivad olevat mõnevõrra suuremad iseseisvusaegsest Eestist, kuid okupatsiooni tõttu toimunud muudatused seal on enamasti üsna tundmatu peatükk. Need noortest, kes on saanud oma alghariduse eesti koolides, on paremas olukorras, täienduskoolid, skautide/gaidide liikumine on ka andnud mõningaid positiivseid tulemusi, kuid üldpilt jätab palju soovida.

On tulemas olukord, kus eestlaskond Rootsis ei tunne enam oma maad, ehk õigemini, ei tunne enam oma emade-isade maad. Seega kaoks ka Eesti probleem päevakorralt. Küsimust, mida ei tunta ei eksisteeri.

Oleme algatanud aktsiooni, Tunne Eestit. On koostamisel tekstid Eesti geograafia üle. Tekstid koos illustratsioonidega ilmuksid esialgul stensileeritud prooviväljaandena valmimise järjekorras ja levitatakse piiratud arvul. Toimetuse on tänulik kõigi tähelepanujuhtimistele, vigadele, ebatäpsustele, teksti ebaselgusele ja m.s.s. Leitakse esitusviis rahuldavana, katsutakse leida parem publitseerimise võimalus. Tekstid on esialgul mõeldud pärast-alkooliealistele, mis kasutatavad ka kodudes.

Käesolev vihik sisaldab peatükki "Rahvas".

Stockholm
11. aug. 1978.

Toimetuse

Toimetuse aadress: Esindus
Fack 11
100 52 Stockholm 29

TUNNE EESTIT

Rahvas

Hans Kauri

Kõigil rahvastel on oma ajalugu ja kõik nad on kujunenud nika aja jook-sul. Side teiste rahvastega on alati esinenud. Rahva arvu suurenedes, asustuse tihenedes, ning liiklus- ja transpordivahendite paranedes on kontaktid rahvaste vahel järjest tihenenud. Selle juures on elujõulised rahvad säilitanud omapära, oma kultuuri ja keele. See on rikkus inimkon-na kultuuripildis.

Elu uus algus Eestis, Rootsis ja mujal Põhja Euroopas on ajaliselt üs-na hästi määratav. See juhtus pärast viimast jääaega kui jää sulas ja taganes. Umbes 12 000 aastat tagasi algas muutus. Soojus tuli tagasi, al-gas suur kevad 60 000 aastat kestnud talve järele. Loomulikult, päike oli paistnud ka varemalt, kuid soojust oli olnud vähem.

Jää taganedes lõunapoolt põhjapoolle algas eluvormide sisseränne jääst vabanenud aladele. Tulid taimed, loomad ja lõpuks koos jahiloomadega ka inimene.

Pärast jää kadumist muutusid elutingimused kiirelt. Seda mitte ainult Eesti alal, vaid kogu Euroopas. Kujunes alus, millele hiljem võis kuju-neda Euroopa kõrgkultuur.

Eestis on inimene elanud juba 9500 aastat. Arkeoloogilised leiud asustustest Pullis, Pärnumaal, Kundas, Soome lahe rannikul Virumaal ning mitmel pool mujal Eestis, on selle varase asustuse tõendiks. Välja-kaevatud esemed: Luust, sarvest ja kivist tööriistad, kuuluvad oma tüübilt kesk-kiviaja inimesele ja on sarnased Maglemose kultuuritüübile. Taanis avastatud Maglemose kultuurivorm oli tol ajal laialt levinud Läänemere ümbruses.

Selle varase asustuse inimtüübi kohta nuuduvad meil teadmised. Ei ole ka teada nende edaspidine saatus. Kas nad koos oma jahiloomadega, eest-kätt põhjapõtrade, rändasid edasi, või jäid, vähemalt osaliselt, kohale

ning liitusid hilisemate sisserändajatega, on teadmata.

Kolmandal aastatuhandel enne meie ajaarvamise algust, ehk enne Kristuse sündi (e.Kr.s.), ümarguselt 5000 aastat tagasi, valitses Eestis kultuurivorm, mida muinasteadlased peavad eesti-soome-ugri ühishõimu, s.t. ühe varajase sugulasrahva kultuuriks. Selle nõnda nimetatud kammkeraamilise kultuuri signatuur-muster leidis tolleaegsetel savinõudel, ja oli levinud suurel alal Läänemere ning Uurali mägede vahel. Kultuurivorm kui niisugune ei ütle ju midagi otseselt rahva kohta. Ta viitab ometi sellele, et rahvastik, vaatamata suurtele kaugustele oli elavas läbikäimises ja võib arvata, rääkis teineteisele arusaadavat keelt.

Sellele kultuurialale tungib umbes 4000 aastat tagasi rahvagruppe lõuna-poolt, kellele oli omane teistlaadi kultuurivorm. See oli nõorkeraamiline ehk venekirveste kultuur. (Sõnal vene pole mingit seost venelastega, vaid tähendab vene- ehk paadikujulist kivikirvest). Seda kultuurivormi on hilisemad uurijad omistanud ürgsetele baltirahvastele. Nüüdsete lätlaste - leedulaste eelkäijatele. See sissetungi laine kaob aga maa pärisrahva hulka ja sulab sellega ühte.

Mida lähemale nüüdisajale seda detailsemaks muutub pilt rahvastiku arengust ja muutustest selle koosseisus. Selge erinemine oli asetleidnud pronksiajaks, 3500 kuni 2500 aasta eest. Eesti alal tol ajal levinud nõnda nimetatud pronksikultuur (arkeoloogiliste leidude hulgas esines pronksist esemeid) on oma iseloomult eraldatav tol ajal ida pool, nüüd- sel Vene alal valitsenud kultuuritüübist. See eesti lokaalkultuur ning seda kandev rahvas on kujunenud otseselt praeguseks eesti rahvaks, ja oli ürgseks aluseks praegusele kultuuriilmele.

Pronksiaja lõpul tekkis Eesti rannikule germaanlaste, tõenäolikult skandinaavlaste asustusi. Need aga kadusid, tõenäolikult überrahvustumise teel. Sama juhtus ka esimestel sajanditel pärast Kr.s. Virumaale tekkinud idagermaanide, gootide asustusega.

Meie ajaarvamise algul asustasid Eestit ja praegust põhja Lätti eestlased ning liivlased, neist lõunapool asusid lätlased ja leedulased.

Eestlaste arvuline suurus

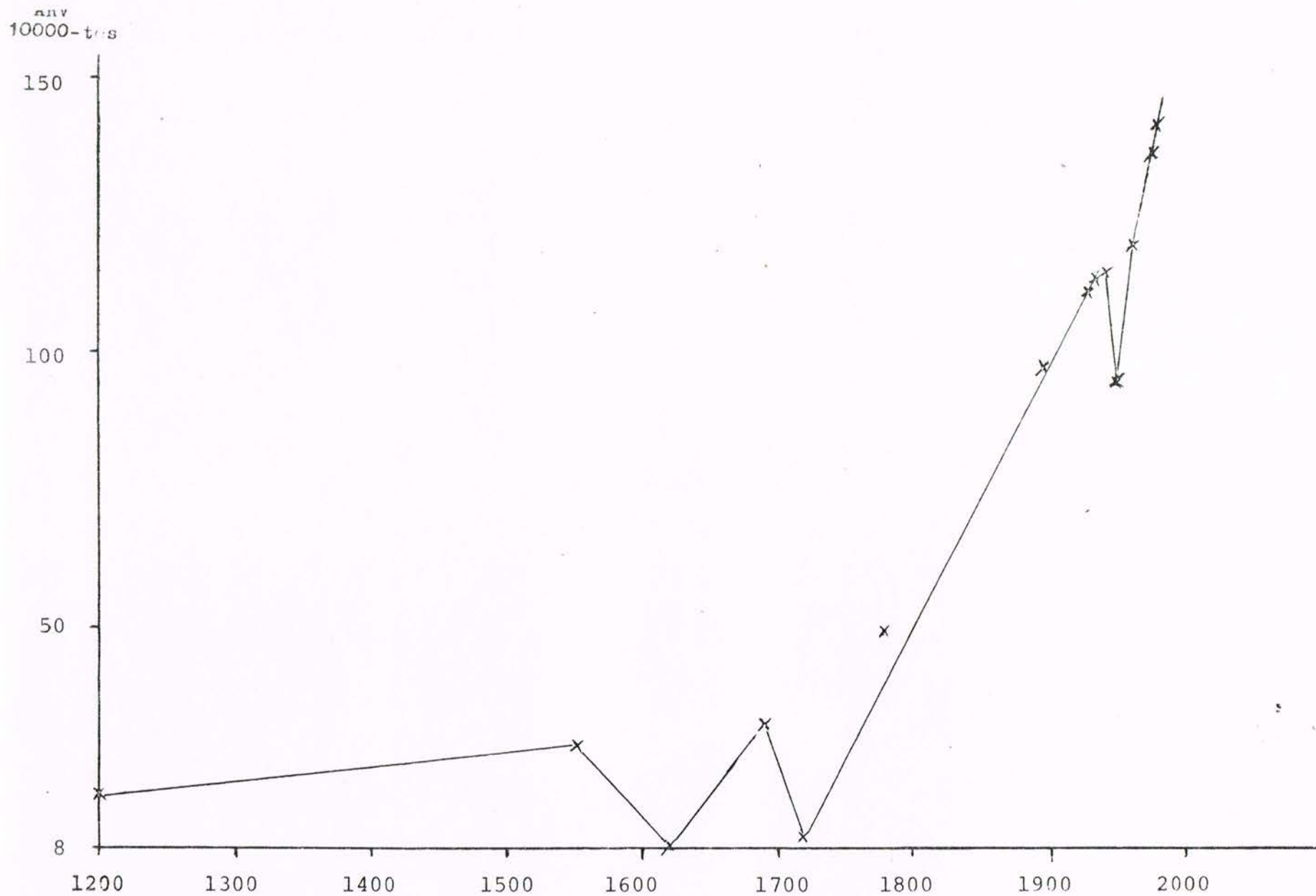
Eesti rahva arv on ajaloo vältel olnud väga kõikum. Alljärgnev tabel püüab seda selgitada:

13. sajandi algul (12-hundratalet)	
kalkuleeritud	160 000
16. sajandi keskel (15-hundratalet)	270 000
Sõdade ja taudiõe hävituse järel	
17. sajandi algupoolel (16-hundratalet).	80 000
Sama sajandi lõpul	320 000
Põhjasõja ning näljahädade tagajärjel	
1710	100 000
1782. aasta hingede revisjon	490 000
1897. rahvaloendus	986 000
1922. rahvaloendus	1 107 059
1934. rahvaloendus	1 126 413
1939. arvutatud (iive ja migratsioonid)	1 133 940
1959. rahvaloendus	1 196 791 ^{x)}
1970. rahvaloendus	1 356 079

Ülalesitatud arvud näitavad kui raskelt sõjad, taudid, näljahäda ja küüditamised Eesti rahvaarvu on vähendanud ja ajuti selle kuni väljasuremise piirini viinud. Kuid ka eestlaste elujõud on olnud imetlusväärselt suur. Pärast katastroofe on rahvaarv kiirelt tõusnud ja kaotused lühikese ajaga katnud (Joon. 1).

Nagu ülalesitatud tabelist selgub on alates 18-sajandi algupoolelt (1710) rahvastiku areng toimunud suuremate häireteta, olgugi väga rasketes majanduslikes tingimustes. Esimene maailmasõda ja Vabadussõda nõudsid ohvreid, kuid need olid suhteliselt väikesed ning ei mõjutanud rahvastiku üldarvu suuremal määral. Teine maailmasõda tõi kaasa sündmusi millel Eesti rahva suhtes on olnud rasked tagajärjed. Sõja aastad on toonud hävitusi sõjas langenute, arreteeritute-mõrvatute, mobilisatsioonidega maalt N. Liitu viidute, deporteeritute ja maalt lahkujate näol. Pääle selle on Vene okupatsioonivõim eraldanud Eesti administratsiooni piirkonnast Petseri maakonna ning Narva-jõe tagused vallad, umbes 100 000 elanikuga, suur osa neist olid venelased.

x) 1959. ja 1970 a. rahvaloendusel ei arvestatud Petseri maakonda ja Narvajõe tagust ala.

Joon.1. Eesti rahvastiku arvulise suuruse kõikumine. Vertikaal-
teljel arv 10 000-ndetes. Horisontaal-
teljel aastad.

Esimese vene okupatsiooniga 1940/41 kaotused mobiliseeritute, arreteeritute, küüditatute, mõrvatute ja kadunuks jäänute näol oli 60 910 inimest. Saksa okupatsiooni aegseid kaotusi koos sõja langenute ning kommituste teel huknutena on hinnatud 12 000 inimesele. Enne uut Eesti vallutamist Nõukogude Liidu poolt suutis välismaile põgeneda umbes 65 000 inimest. See on kokku 137 900 inimest. Kui suured on kaotused olnud teise N. Liidu okupatsiooni ajal, alates 1944. aastast, pole võimalik olnud selgitada. Et need on olnud suured, seda teame näiteks 1949/50. aastate küüditamistest, mis olid mitu korda ulatuslikumad kui esimene küüditamine 1941. Üldkaotused Eestist eraldatud maakondade rahvastiku ja eelnimetatud okupatsioonide- ning sõjakaotustega kokku võiks kaugelt ületada arvu 200 000. Arvata võib et 1941. aastal punväge mobiliseeritud 33 000 meest siiski oma pärast sõja lõppu kodumaale tagasi võis pöörduda.

Viimaseaja muutusi rahvastiku koosseisus näitavad järgnevad arvud:

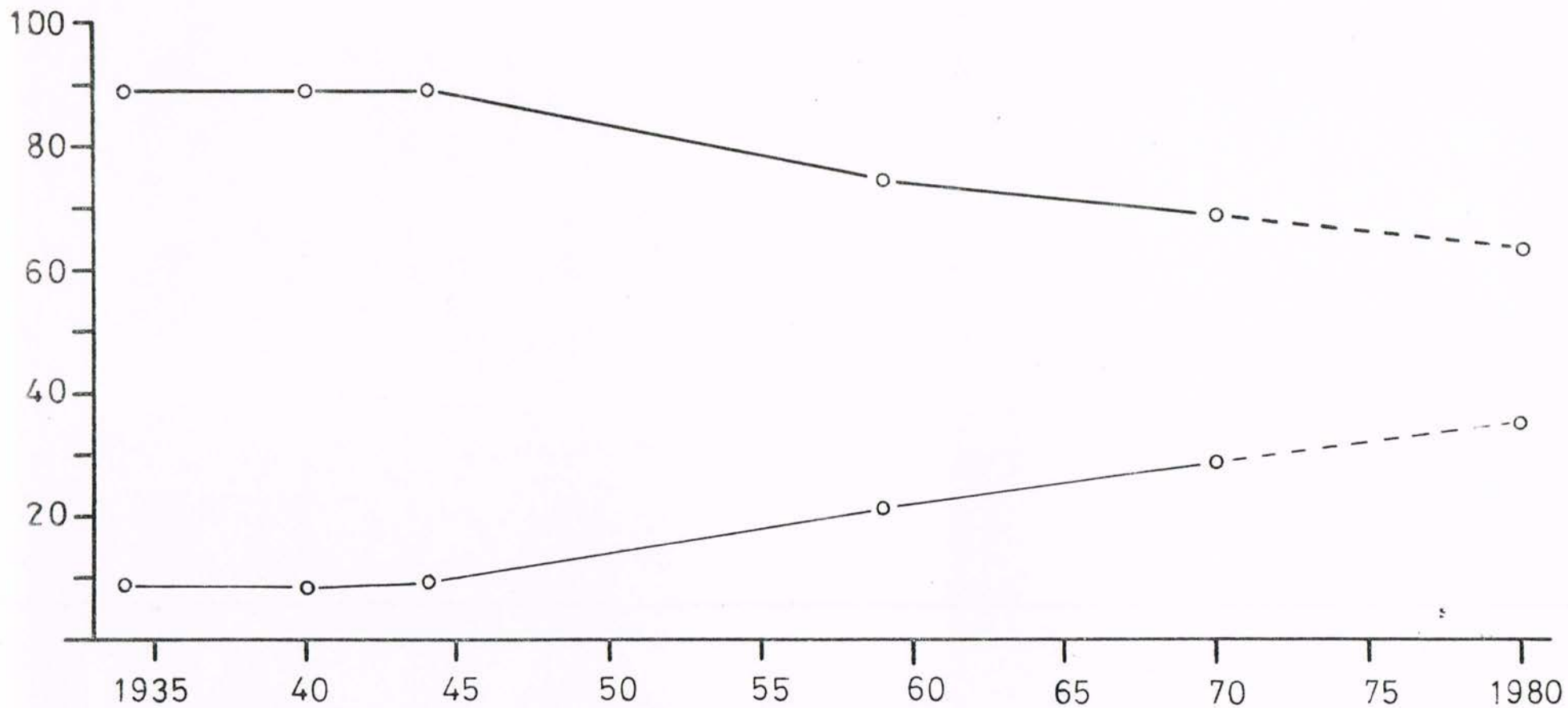
Aasta	elanike üldarv	eestlasi	%	venelasi	%	sakslasi	%	rootslasi	%	teisi	%
1934	1 126 413	993 496	88,2	92 656	8,2	16 345	1,5	7641	0,7	16275	1,5
1959	1 196 791	892 653 ^{x)}	74,6	266 926 ^{xx)}	22,3	-	-	-	-	37212	3,1
1970	1 356 079	925 157	68,2	381 438	28,2	-	-	-	-	49484	3,6

Kaks varemalt Eestis elanud rahvust on nüüd rahvastikust kadunud. Need on sakslased, kes 1939/40 ümberasusid Saksamaale vastavalt kokkuleppele N. Liidu ja rahvusotsialistliku Saksamaa vahel (n.n. Molotov-Ribbentropi leping), ja rootslased, kes enne vene vägede uut sissetungi 1944. a. Rootsi siirtusid. Silmatorkab venelaste arvu suur ning pidev tõus, mis on pärast sõja-aegse sisserände tulemus. Venelaste arv, mis Eesti Vabariigi kestvuse ajal oli üsna konstantne, 8,2% rahvastikust, on 1970. aastaks tõusnud enam kui kolme kordseks ja praeguse 1978. aastani veelgi suuremaks. Järjest on kasvamas ka teiste muulaste arv, mis ülemal toodud tabelis on rühmitatud "teiste" rahvuste kolumni. Selles rühmas on soomlaste arv kasvanud 1,4 protsendini, juutide ja lätlaste arv on vastavalt 0,4 ja 0,2 protsenti ja päale selle esineb N. Eesti arvustikus "muud rahvused" 1,6%. Need "muud" saavad vaevalt olla teised kui N. Liidu ida ja lõuna-ida aladelt sisse toodud Aasia rahvaste liikmed.

Ei pidurdata venelaste ja muulaste sissevoolu Eestisse on karta, et eestlased jäävad vähemusse oma enese maal. (Joon. 2.) 1959. aastal antud

x) Eestlaste arv 1959. a. tundub liiga suurena, arvestades kõiki kaotusi mil-
lest eespool oli juttu.

xx) kolumn "venelased" mahutab eneses ka valgevenelasi ja ukrainlasi.

Joon.2. Eestlaste (ülemine kõver) ja venelaste (alumine kõver) protsendiline osa rahvastikus. Vertikaalteljel protsendid. Horisontaalteljel aastad.

eestlaste arv 892653, mis ainult 100843 võrra väiksem 1934. aasta rahvaloendusel saadud arvust 993496, ei näita kaotusi sõdade ja okupatsioonide ajast täiesti õieti. Kaotused, nagu eelpool nägime, olid palju suuremad. Ajavahemikus 1944-59 on ju toimunud teatav juurdekasv. Sellele liiksaks pole teada, mil määral ja kuidas on registreeritud Venest sisseerännanud kellel eesti päritolu, kui palju on mobilisatsioonidega ja deportatsioonidega äraviidutest tagasi tulnud jne. (Joon.2)

Eestlaste arvulist suurust mõjutab väike iive (enam sündinuid kui surnuid), mis iseseisvuse ajal oli keskmiselt 2,1 ‰ ja teise vene okupatsiooni ajal 4,5 ‰. Okupatsiooni aja kõrgem iive on vähemalt osaliselt põhjustatud sisseerännanud venelaste suuremast sigivusest.

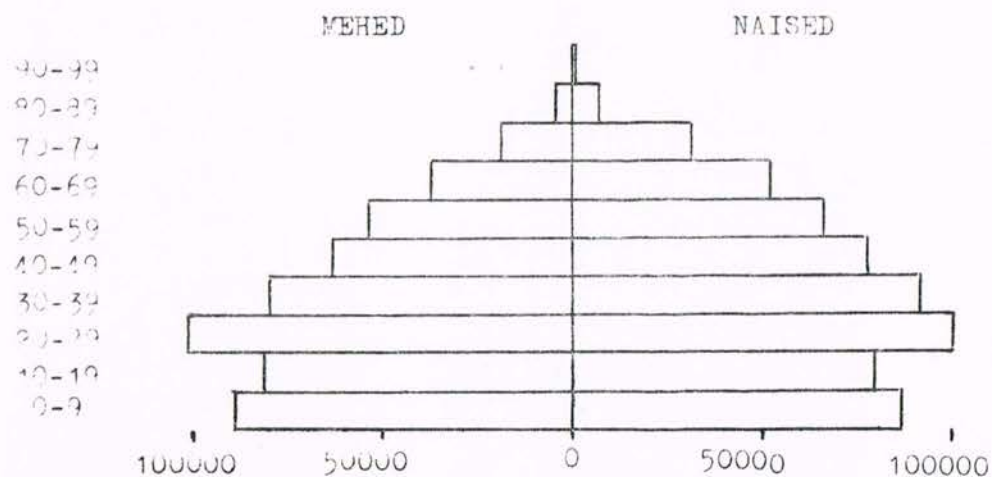
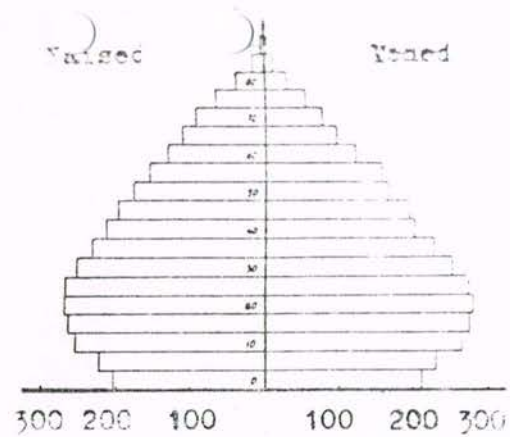
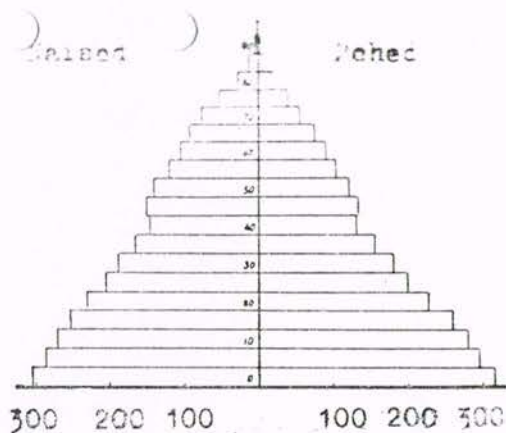
Rahvastiku struktuur

Rahvastiku struktuur Eestis on ebanormaalne. See väljendub vanuseklasside ebakorrapärases suuruses ja naiste suures arvulises ülekaalus. Vanuseklasside suurusest saab selge pildi graafilisel esitamisel. Joonisel nr.3 on kujutatud rahvastiku vanuseline ning sooline jaotus, Eestis 1934 ja 1970, Rootsis 1910 ja 1935. Graafikute vertikaalteljel on näidatud vanuseklassid, horisontaalteljel nende arvuline suurus.

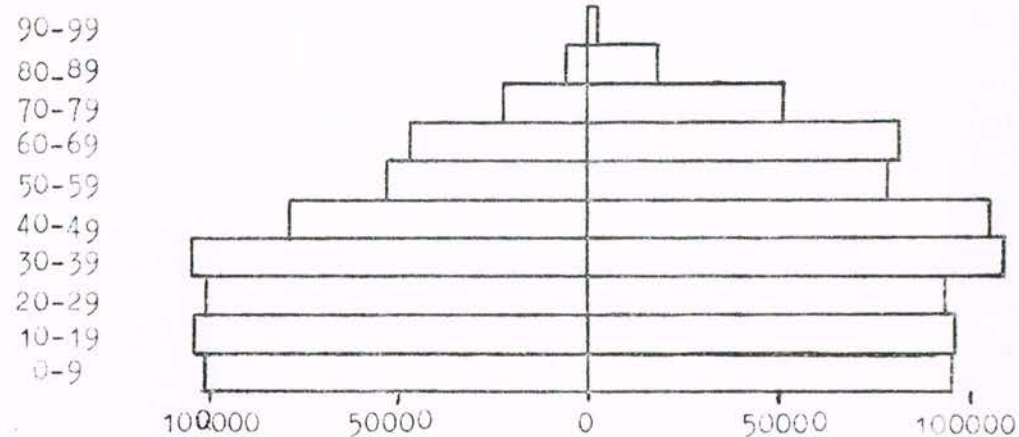
Graafikutel, mille aluse moodustab kõige noorem vanuseklass, on enam vähem püramiidi kuju, millest nimetus rahvastikupüramiid. Normaaloludes väheneb vanuseklasside suurus vanusega üsna ühtlaselt. Sellist püramiidi ideaalkuju omab Rootsi rahvastikupüramiid aastast 1910. (Joon.3a). Tähelepanu väärib püramiidi beaaegu täielik kolmenurkne kuju, mille alus, s.t. noorim vanuseklass on kõige suurem. Püramiid 1935. aastast erineb selle poolest et sündinute arv on vähenenud ja noorimad vanuseklassid pole enam kõige suuremad. On hakatud harrastama sündimiste reguleerimist pervertiivvahendite tarvituselevõtu ning muul viisil. Püramiidi ülaosa on aga täiesti normaalne (Joon.3b).

Eesti rahvastikupüramiid 1934. aastast sarnaneb Rootsi 1935. aasta püramiidile. Ka Eestis oli sündivus hakanud vähenema ja selle tõttu nooremad vanuseklassid veidi väiksemad. Üldiselt aga on see püramiid normaalne, kui mitte arvestada seda et naiste vanuseklassid on meeste omast kõrgemates vanuseklassides suuremad. Võrdluseks Rootsi rahvastikupüramiididega tuleb arvesse võtta vanuseklasside ulatust, mis Rootsi graafikutel on 5 aastat, Eesti omadel 10. Selle tõttu on Eesti graafikutel püramiidi "trepiastmed" kõrgemad (Joon.3c).

Elmisest erineb selgemalt 1970. aasta püramiid (Joon.3d). Sellel on meeste vanuseklassid, alates 40-50 eluaastast oluliselt väiksemad, kui võrrelda 1934. a. vastavate vanuseklassidega. See ei kehti aga nii palju naiste vanuseklasside suuruse kohta. Need on normaalsemad.

Rahvaarv 1126413

Rahvaarv 1356079

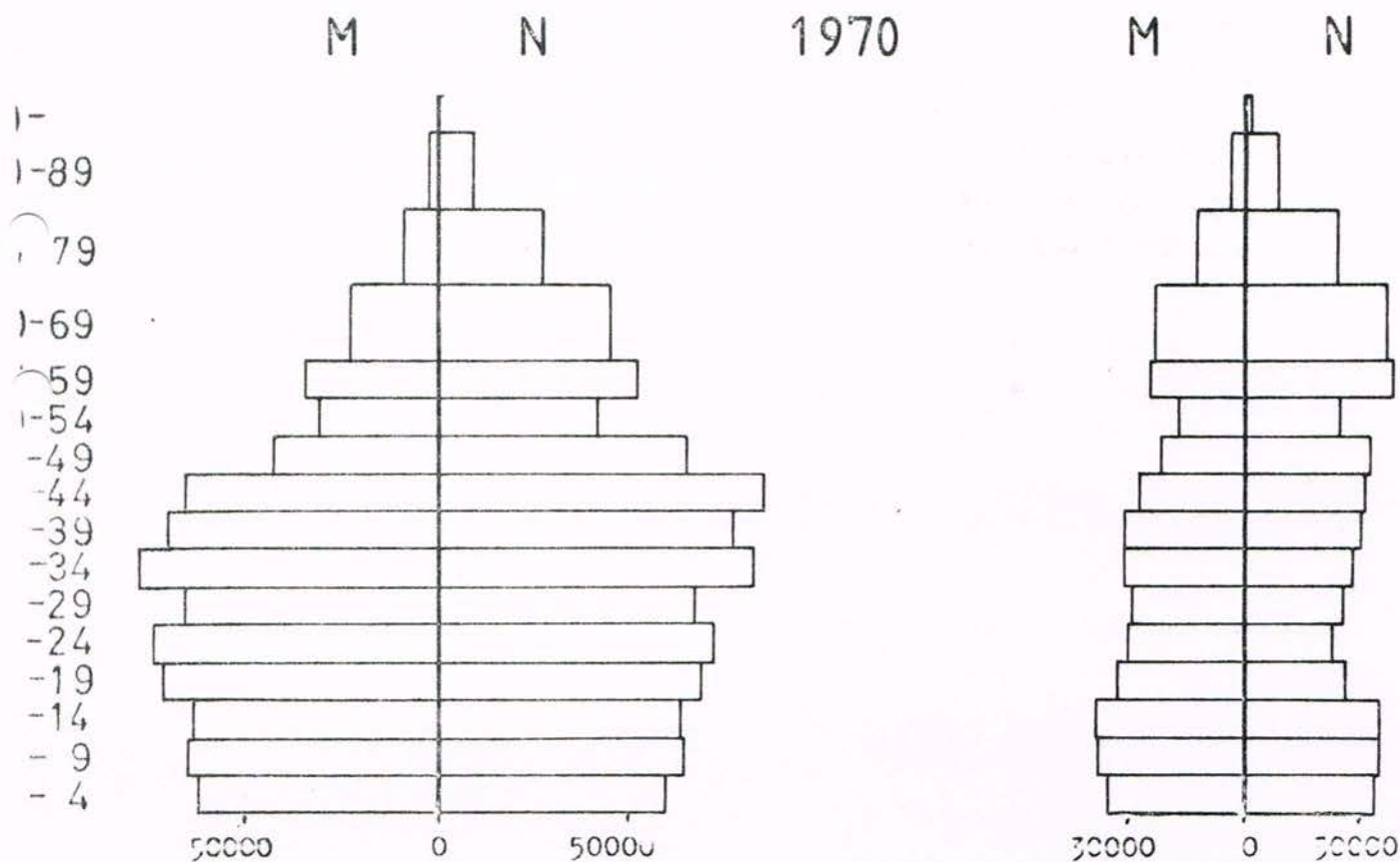
Joon.3. Rahvastiku vanusepüramiidid Rootsis a 1910 ja b 1935, Eestis c 1934 ja d 1970. Vanuseklassid, Rootsis 5 aastat, Eestis 10 aastat. Vertikaalteljel vanus. Horisontaalteljel elanike arv.

Tunduv erinevus esineb rahvastiku struktuuris maal ja linnas. Sündivus on linnades tavaliselt väiksem kui maal ja inimeste eluiga lühem, ka leidub linnade rahvastikus suuremal hulgal muulasi. Need nähtused on üldised ja esinevad kõigis maades. Erinevused maa ja linna vahel Eestis on aga erakordsed. Elanike arvuline jaotus maa ja linna vahel, iseseisvusaegne ning nüüdne, selgub alljärgnevast tabelist.

	Linn	Maa
1922	321047 elanikku ehk 29 %	786012 elanikku ehk 71 %
1934	388093 elanikku ehk 35 %	729628 elanikku ehk 65 %
1970	879406 elanikku ehk 64,8%	474376 elanikku ehk 35,2%
1970	401289 meest ehk 29,6%	217804 meest ehk 16,1%
	478117 naist ehk 35,3%	256572 naist ehk 19,0%

Olukord on vastupidine võrreldes iseseisvusaajaga. Suurem hulk rahvast elab nüüd linnades. Linnade kasv maarahvastiku arvel, linnastumine (urbaniseerumine) on üsna vana protsess. Iseseisvuse ajal oli linnarahvastiku suurenemine keskmiselt 0,7% aastas. Pärastsõjaaegsel vene okupatsiooni ajal on aga linnastumine enam kui kahekordistunud, ja rahvastikust elab ligi kaks korda nii palju linnas kui maal. Teiste sõnadega maa tühjeneb elanikest. Olulisem aga kui elanikkonna numeraalne jagunemine on ta vanuseline koosseis, mis on erisugune linnas ja maal.

Jagades rahvastiku 10 aastastesse vanuseklassidesse ja esitades arvud graafiliselt noorematest vanemateni, alt üles, saame rahvastiku püramiidi nagu eespool näidatud. Käsitledes maa ja linna rahvastikku eraldi näeme 1970 a. andmete najal, et linnade püramiid on enam vähem normaalne, kuigi naiste ülekaal kõrgemates vanuseklassides on ebanormaalselt suur (Joon. 4 a). Seda ei saa aga öelda maarahvastiku vanuselise struktuuri kohta. Joonisel 4 b kujutatud püramiid polegi enam püramiid, pigemini püsti asetatud tipul teritunud nelinurk. See tähendab et Eesti maarahvastiku noored ja keskmised vanuseklassid on rängalt vähenenud. Rahvastik on raugastunud. 60 aastaste ja vanemate protsent on 23,4, seega üks neljandik rahvastikust ja töövõimeline osa rahvastikust on ainult 46%, seega alla poole. Väga väikesed on ka naiste vanuseklassid 20-40 aasta vahel, mis on kõige olulisem reproduktiivne iga, kuid võib nentida ebanproportsionaalset kõrget naiste ülekaalu vanemates vanuseklassides. Et reproduktiivses eas naisi vähe kuid kõrgevanuselisi inimesi suhteliselt palju tuleb oletada suhteliselt väikest sündide arvu ning suurt surevust, olgu gi et selle kohta statistilised andmed pole olnud kättesaadavad. Maarahvastiku normaalne struktuur ei eksisteeri enam. Kui iseseisvuse ajal maa moodustas reservi, kus sündivus oli suurem ja võis anda sündivuse ülejääki linnadele, on selle asemele ilmunud raugastumine ja on küsitav, kas lood

Joon.4. Rahvastiku vanusepüramiidid Eestis 1970. a linnas, b maal. Vanuseklasside suurus 0-59 aastani 5 aastat, vanemad 10 aastat. M - mehed, N - naised.

iive enam eksisteerib. Maarahvastik on säilitanud oma endise rahvusliku homogeensuse, eestlasi 88%, venelasi 8% ja teisi 4%. Linnades on vanekord muutunud eestlaste kahjuks, eestlasi ainult 57%, venelasi 34% ja teisi 9%. Need on 1970. aasta andmed.

Millised võiks olla põhjused sellise ebanormaalse vanusejaotuse esinemisel maa rahvastikus. Normaalne linnastumise protsess, maalt linnarändamine tööstuste kasvu tõttu tekkinud tööjõupuuduse ning põllutöö mekaniiseerimisega vabaks saanud töökäte näol, ei seleta nii põhjalikke muutusi. Erilised asjaolud, mis seotud okupatsioonivõimude tegevusega on otsustavalt kaasamõjunud. Need on suur talurahva küüditamine 1949/50, väiketalu-perekonnatalu likvideerimine ja suurpõllupidamise loomine kolhooside/sovhooside näol. Sellega koos ei tekkinud esialgul küll mingit suuremat põllutöö mekaniiseerimist, kuid maaelanikkonna elutingimused muudeti nii ränkadeks ning talumatuteks, et kõik kes vähegi suutsid, siirdusid linna, kus elutingimused neil kes tööd leidsid, olid paremad. Linna rändas ja rändab veelgi esijoonel aktiivne keskealine ning noorem osa rahvastikust. Paigale jäävad vanad.

Sellele lisanduvad kaotused meeselanikkonnas sõdade ja okupatsioonide tõttu, mis vanemates vanuseklassides on andnud naiste ülisuure ülekaalu.

Sõdades, revolutsioonides, vastupanuliikumistes ja okupatsioonide terrorrežiimide tõttu hävinab mehi enam kui naisi (olguigi, et viimase sõja ajal ka tagalat hävitati). Selle tõttu on sõdu läbiteinud maades naiste arv rahvastikus suhteliselt suurem. Seda väljendatakse n.n. sugukvoodi (sexkvoten) abil, mis näitab naiste arvu saja mehe kohta.

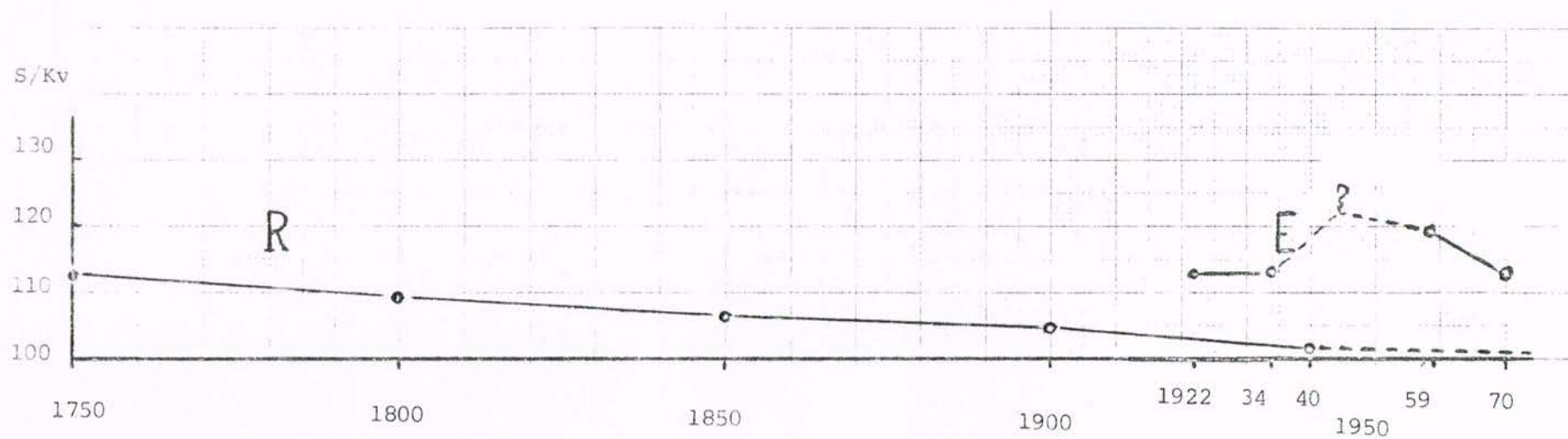
Naiste arv saja mehe kohta Eestis

1922	112,8
1934	113,0
1959	119,2
1970	113,2

Esimese maailmasõja ning Vabadussõja järgi oli naiste suhteline arv Eestis võrdlemisi suur. See suhe polnud vähenenud ka veel 1934. aastaks (vaata ülaltoodud tabel). Sõdade puudumine ja tervishoidlike olude paranemine töökohtadel vähendab surevust, eriti meeste surevust. Selle kohta annab hääd võrdluspilti sugukvoodi kujunemine Rootsis. Viimase kahesaja aasta jooksul pole Rootsi sõdinud, kui mitte arvestada sõjalist tegevust Vene tsaaririigiga Põhjarootsis ning Soomes, millel aga ei näi olevat sügavat mõju rahvastiku struktuurile. Sugukvoot on pidevalt vähenev ning meeste-naiste arvuline suhe tendeerib võrdsusele. (Joon.5).

Naiste arv saja mehe kohta Rootsis

1750	112,7
1800	109,5
1850	106,4
1900	104,9
1940	101,6

Joon.5. Sugukvoodi suuruse kulg ajas. Rootsis 1750 - 1940, Eestis 1922 - 1970. Sugukvoodi maksimum Eestis võis olla 1944. aastal. Selle suurus pole teada.

Ülalesitatud aga ei tähenda, et sugukvoodi erinevused puuduksid vanuseklasside vahel. On reeglilik kõigi rahvaste ja rahvatõugude juures, et poeg-lapsi sünnib natuke enam kui tütarlapsi, suhe on 105-106 poissi saja tüdrukuga kohta. See poiste edumaa aga nivelleerub suurema poiste/meeste surevuse tõttu, nii et kõrgemates vanuseklassides üldiselt esineb väike naiste ülekaal ka täiesti loomulikult arenevas rahvastikus.

Võrreldes sugukvoodi suurust Eestis ja Rootsis, näeme et sugukvoot 1922 aastal Eestis oli praktiliselt sama mis Rootsis aastal 1750. Mõlemad need kvoodid näitavad suhteid otse pärast kurnavaid sõdu. Eriti halb on aga Eesti kvoot 1959. aastast (Joon. 5). Selles, samuti kui rahvastikupüramiidil 1970. aasta graafikus ilmneb see hävitus mis eesti meestele osaks sai viimases sõjas ja sõjaga kaasas käinud okupatsioonide terrorreshiimide poolt. Tegelik olukord on-oli veelgi halvem, sest samuti kui rahvastikuvanuseklasside suuruse võrdlemisel on ka siin pilt pehmendatud selle tõttu et arvud ei käi mitte ainult eestlaste kohta vaid rahvastiku kohta Eestis üldse. Seega on meeste arv sisserännanud vene meeste ja sõjaväelaste tõttu suurem, kui eesti meeste arv puhtal kujul saaks olla.

1975. aastal on arvatatud Eesti rahvastiku suurust 1428700 isikule. Differents 1970. aasta rahvaloenduse abil saadud arvuga 1356100, on 72600 isikut. Võttes arvesse loomulikku iivet 4,5^o/oo, näib, et sisseränd on olnud 8000-8400 inimest aastas. 1960. aastatel oli see 9000 aastas. Sisseränne ületab jätkuvalt selle juurdekasvu mis tingitud loomulikku iibe tõttu ja on umbes 5,7^o/oo, s.t. on umbkaudu 5,7 tuhandele.

Kasutatud kirjandus.

Eesti Entsüklopeedia. K. Ü. Loodus. Tartus 1936.

Teatmeteos Eesti, Eesti Entsüklopeedia andmeil. Redigeerinud Karl Inno ja Felix Oinas. Geislingen 1949.

R. Indreko, Die Mittlere Steinzeit in Estland. Kgl. Vitterh. Hist. o. Antikv. Akademiens Handl. 66. Stockholm 1948.

Nõukogude Eesti, Peatoimetaja G. Naan. Valgus, Tallinn 1975.